

«ԱՐՓԻ»

Եթէ «Կեանք եւ Արեւստ»-ը դեռ ռուս-
քի է եւ վնաս է «տարի մըն ալ կըն-
ւի», «Արփի»-ն, որ, հիմա տարուց ի
վեր, հրատարակում էր Ամերիկայում
եւ արդէն որոշ տեղ էր գրաւել մանկա-
կան աշխարհում, մեռել է, ինչպէս
խմբագիրն է յայտարարում, նիւթական
պատճառներով: Ցաւով ենք արձանագը-
րում այս մահը: Մի տեսակ սեւ ճակա-
տագիր է կախած մեր մանկական հը-
րատարակութիւնների գլխին — չեն յա-
րատելում: Քամի՜ — քամի մանկական

թերթեր երեւացին այս վերջին տարի-
ները, եւ բոլորն էլ դժբախտ վախճան
ունեցան: Եւ եթէ «Արփի»-ն էլ հիմա
տարի ապրեց, գլխաւոր պատճառներից
մէկը, անշուշտ, Հ. Կ. Խաչի ընծայած
նիւթական եւ, մանաւանդ, բարոյական
աջակցութիւնն էր: Այդ աջակցութիւնը
պակասեց, խմբագիրը կամ չունեցաւ
«տարի մըն ալ կունելու», ուրիշ պատ-
ճառներ կան — բոլոր դէպքերում էլ,
«Արփի»-ի մահը ցաւալի է: Նրա տեղը
մնում է բաց:

ԴԻԻԱՆ Հ. Յ. ԴԱՇՆԱԿՈՒԹԵԱՆ

1934 թ. սկսած, մինչեւ վերջերս,
«Հայրենիք» ամսագիրը, իբրեւ յաւել-
ւած, տալիս էր Հ. Յ. Դ. Կենտրոնա-
կան Դիւանի նիւթերը «Դիւան Հ. Յ.
Ժամանակաշրջանը» Հ. Յ. Դաշնակցու-
նիւթերի մի մասը այժմ լոյս է ընծայ-
ւած առանձին հատորով՝ Հ. Յ. Ամե-
րիկայի Կենտր. Կոմիտէի հրատարա-
կութեամբ: Հատորը — 395 մեծադիր
էջ — ընդգրկում է 1890 - 1896 թ.
Ժամանակաշրջանը Հ. Յ. Դաշնակցու-
թեան հիմնադրութիւնից սկսած մինչեւ
1896 թ. ամառը: Հատորի մէջ կան բազ-
մաթիւ եւ շատ արժէքաւոր վաւերագը-
րեր, որոնք բանկագին ատաղձ են Հա-

յոց եւ, ի մասնաւորի, Հ. Յ. Դաշնակ-
ցութեան պատմութեան համար: Կան
եւ պարզ ընթերցանութեան համար յա-
փշտակիչ էջեր: Դժբախտաբար, հատո-
րին չէ կցւած բովանդակութիւնը, որով
դժուար է լինում ուզած նիւթը գտնել:
Պակաս է եւ յատուկ անունների ցանկը,
ինչ որ անհրաժեշտ է մեզ գործի հա-
մար: Գրքի վրա նշանակւած է «Ա. հա-
տոր», պէտք է յուսալ, ուրեմն, որ յա-
ջորդ հատորում կը լրացւի այդ բերին:
Դին նշանակւած է մէկ տուար, որ շատ
աժան է: Ամէն հայ մտաւորական իր
գրադարանում պէտք է ունենայ այդ
հատորը:

«ԶԻԱՐԹՆՈՅ»

224 մեծադիր էջ, լաւ թուղթ, պատ-
կեազարդ, մաքուր տպագրութիւն,
բազմազան բովանդակութիւն — անհ-
Հր. Բալուեանի գրականութեան եւ ար-
ւեստի տարեգիրքը: Հր. Բալուեանը
հիմն ու նորը իբրեւ է բերել, երէց ու
երիտասարդ գրողները հաւաքել մի

յարկի տակ եւ տւել է տեսողութեան ու
մտքի համար հաճելի հատոր: «Զը-
ւարթնոց»-ի մէջ կան անտիպ կտորներ
Թէոդիկից, Կոմիտասից, Մ. Վարանդ-
եանից, Սիպիլից, Մ. Զարիֆեանից:
Նիւթեր տրամադրել են Գարեգին Աբգ.
Յովսէփեանը, Յ. Օշականը, Կ. Զար-

էանը, Հր. Զարդարեանը, Ղ. Մելոյեանը, Գ. Մխիթարեանը, Շ. Նարդուհիմ եւ ուրիշներ: Ի հարկէ, բոլոր նիւթերն էլ նոյնաթիւն չեն. բայց է, բէ ընտրութեան ժամանակ կարելի էր աւելի

խտապահանջ լինել, բայց, ընդհանուր առմամբ, գոհացուցիչ են: Մեր նիւթական պայմաններում Հր. Բալուեանի գործը շնորհաւորելի է եւ քաջալերանքի արժանի:

ՅՈՎՀԱՆՆԵՍ ԹՈՒՄԱՆԵԱՆԸ ԳԵՐՄԱՆԵՐԻՆ

Մեր աշխատակից Դոկտ. Արեգեան արձակ քարգմանութեամբ գերմաներէնի է վերածել եւ զանազան ժամանակներ գերման մամուլի մէջ լոյս ընծայել Յովհ. Թումանեանի աւանդակներից շատերը: Այդ քարգմանութիւնները մի կարեւոր մասով նախապէս հրատարակել են Բերլինի Օսկար Քիւլ (O. Kuehl) մամուլի դիւանի կողմից եւ ապա նրա միջոցով արտատպութեամբ իրաւունք տրւել զանազան օրգանների: Լոյս են տեսած ցարդ.

1.- Արեւ եւ Լուսին (Die Sonne und der Mond): Ա. տպագրութեամբ՝ Leipz. N. Nachr. օրաթերքում (31 մայիս 1925 թ.), Բ. տպագրութեամբ՝ Deutsche Werkm. Zeitung-ի մէջ (27 սեպտ. 1929 թ.):

2.- Անբախտ վաճառականներ (Die ungluecklichen Kaufleute): Ա. տպագրութեամբ՝ Բերլինի Neue Zeit թերթում (24 մայիս 1925), Բ. տպ.՝ Օ. Քիւլի մամուլի դիւանում (5 ապր. 1927 թ.):

3.- Փարվանա (Parwana), Օ. Քիւլի մամուլի դիւան (9 մարտ 1926 թ.):

4.- Մի կաթիլ յեղը (Um einen Tropfen König): Նոյն տեղ եւ նոյն ժամանակ:

5.- Զարի վերջը (Des Boesen Ende): (23 փետր. 1928):

6.- Աղջկայ սիրտը (Des Maedchens Herz): Նոյն տեղ (6 դեկտ. 1928):

7.- Պօղոս - Պետրոս (Peter Paul): Նոյն տեղ եւ նոյն ժամանակ:

8.- Աղաւնու վանքը (Lenktemur): «Der Orient» ամսագիր (մարտ - ապրիլ 1930 թ.):

9.- Լօրէցի Սաջօն (Loretzi Sako): Frau Meisterin: Յատկաձ. D. Werkm. Zeitung-ի (8 օգոստ. 1931):

10.- Շունն ու կատուն (Der Hund und der Kater): Օ. Քիւլի մամուլի դիւան (11 օգոստ. 1932 թ.):

11.- Անիծած հարսը կամ Յոպսպի ծագումը (Der Wiedehopf oder die verfluchte Schwieger-tochter): Նոյն տեղ եւ նոյն ժամանակ:

12.- Արծիւն ու կաղնին (Der Adler und die Eiche): Նոյն տեղ եւ նոյն ժամանակ:

Յովհ. Թումանեանի միւս գրածներից Ա. Արեգեանը քարգմանել եւ տպագրել է.

13.- Գիւրգը յայտնի գրածը (Gikor). համառոտում: Լոյս է տեսած նախապէս Օ. Քիւլի մամուլի դիւանում (12 ապրիլ 1928 թ.):

14.- Տէրն ու ծառան հեքիաթը (Der Herr und Sein Diener): Նոյն տեղ (19 մայիս 1932 թ.):

Թարգմանած եւ աշխույժ են տակաւին Յովհ. Թումանեանի նման մի քանի ուրիշ գրածների եւ հեքիաթների:

1.- Թմկաբերդի առումը: 2.- Այսբամար: 3.- Գառնիկ ախպէր: 4.- Քաջ